

Hubertusbekering van mr. Pieter van Vollenhoven?

Waarnemers van de Faunabescherming die jarenlang actie voerden tegen de wrede drijfjacht op wilde zwijnen in het Kroondomein het Loo kunnen het zich herinneren als de dag van gisteren. Als er gejaagd werd was mr. Pieter van Vollenhoven zeer dikwijls van de partij. Tot kennelijk ongenoegen van prinses Margriet. Als het jachtgezelschap met een stoet terreinwagens het Kroondomein introk, ging prinses Margriet vaak aangespannen rijden waarbij ze demonstratief bij het hek van de paleistuin de andere kant uit ging dan het jachtgezelschap. Een duidelijk blijk van afkeuring.

MARIANNE THIEME Een korte terugblik. Terloops meldde het hof op 19 september 2001, volgens insiders onder invloed van prinses Margriet, dat in de Kroondomeinen rond het Loo niet meer gejaagd zou worden in de vorm van drijfjacht op wilde zwijnen. De mededeling zat verstopt in de rubriek veelgestelde vragen op www.koninklijkhuus.nl en ging gepaard met de vaststelling dat ook de iets mildere variant "drukjacht" niet langer beoefend zou worden. Reden: beide jachtvormen werden door het Koninklijk Huis omschreven als "niet effectief". Want laten we wel zijn, plezier is natuurlijk nimmer een drijfveer voor het hof om dieren te doden, het gaat om de effectiviteit van het afschot. Eerder had Willem-Alexander weliswaar in een tv-interview met Paul Witteman aangegeven te zullen blijven jagen op zwijnen en had Hare Majesteit zelfs twee ministers ontboden - zo onthulde de Volkskrant - om hen duidelijk te maken dat de drijfjacht in de Kroondomeinen hoe dan ook geen gevaar mocht lopen. Toch leek de Majesteit in 2001 alsnog, zeer tegen haar gewoonte in, te buigen voor de wensen van haar onderdanen.

Op 23 oktober, een maand na het "vrijwillig afzien" van het hof van drijf- en drukjacht, kwam het kabinet op herhaald verzoek van de Tweede Kamer met een definitief verbod op de drijfjacht op wilde zwijnen. Daarmee leek het doek gevallen voor een barbaars maar in

kleine kring rond het hof, de adel en de top van het bedrijfsleven zeer geliefd tijdverdrijf. De drijfjacht op wilde zwijnen had niets van doen met schadebestrijding of wildbeheer, maar was een vorm van socializing waarin oude tradities hoogtij vierden. Zoals het beruchte drietikken-ritueel waarbij nieuwelingen die toetraden tot de elite van "zwartwildjagers" met een bebloede hartsvanger met drie tikken op de ontblote billen werden welkom geheten na het schieten van hun eerste zwijn. Totaal 600 jagers behaalden jaarlijks het benodigde zwartwildbrevet, waaruit duidelijk wordt hoe beperkt het aantal beoefenaars van de drijfjacht was. Prins Bernhard gaf in zijn postuum gepubliceerde Volkskrant-interview aan hoe belangrijk het was via bijvoeding grote populaties zwijnen te kweken op Het Loo, om de jachtgasten een plezier te doen. "Claus heeft gezegd: we moeten de varkens op Het Loo afschaffen. Dan krijg je geen gasten meer, heb ik hem gezegd, want die komen niet voor een hert, die willen alleen maar varkens schieten. Ja maar, dat kunnen we niet betalen, zei Claus. OK, dan betaal ik, heb ik gezegd."

De mogelijkheden tot beoefening van de drijfjacht werden na toenemende maatschappelijke kritiek en intensieve acties van De Faunabescherming ook steeds kleiner. Grote terreinbeheerders als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en bosrijke gemeenten zoals Nunspeet hadden al een verbod op de drijfjacht op hun terreinen ingesteld, nadat onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek van Alterra aangaf dat er geen enkele beheerstechnische legitiematie was voor instandhouding ervan.

Alleen de Kroondomeinen en enkele kleine particuliere landgoederen zoals Welna en Middachten boden nog mogelijkheden voor het middeleeuwse tijdverdrijf, en het "vrijwillig afzien" door het hof van deze ineffectieve jachtvorm leek een tijdperk af te sluiten.

Toch bleef het hof het proberen. De passage over de ineffectiviteit van de drukjacht verdween in 2004 van de website van het Koninklijk Huis

en toen al was duidelijk dat er voorbereidingen getroffen werden tot herinvoering. En jawel, de jagermeester van Hare Majesteit de Koningin verzocht in een brief aan het Faunafonds alsnog om toestemming voor de zogeheten een-op-een drukjacht op wilde zwijnen in de Kroondomeinen. Een-op-een zou staan voor één jager en één drijver, maar wanneer men 30 een-op-een drukjachten tegelijk organiseert in hetzelfde gebied, is er gewoon weer sprake van een ordinaire drijfjacht van het oude stempel. Het hof had al eerder ten aanzien van de drijfjacht laten zien de regels romantisch te interpreteren. Zo namen in het verleden bijvoorbeeld veelvuldig buitenlandse gasten deel aan de drijfjachten zonder het daartoe vereiste zwartwildbrevet, maar ja, wie zou in zo'n geval verbaliserend moeten optreden?

In strijd met de wet wordt nog steeds op grote schaal mais bijgevoerd aan wilde zwijnen om op die manier een te grote populatie uit te lokken met de bijbehorende vermeende overlast. Ook op die manier wordt geprobeerd om de noodzaak van de afgeschafte drijfjacht te beargumenteren. En dus deed het hof brutaalweg en via een achterdeur het voorstel de drijfjacht opnieuw in te voeren, hoewel de jagermeester in zijn brief bij herhaling repte over de noodzaak van een "transparante" procedure daartoe. Het mocht niet lijken op een een-tweetje tussen regerende jagers en jagende regeerders, hoewel het dat natuurlijk overduidelijk wel was.

Andere maatregelen zoals selectief afschot van zeugen in plaats van beren om de aanwas in te perken, afschaffing van voerakkers en lok- en telvoer, deugdelijk onderhoud van zwijnenkerende rasters, het werd allemaal niet eens overwogen. De drijfjacht moest en zou terug, en de lobby daartoe vindt plaats tot op de dag van vandaag. Opdat een kleine elite weer op winterse dagen het veld in kan met een spannend gezelschapsspel en onder het genot van kruidenbitter en hoorngeschal zakelijke deals kan sluiten en huwelijkspartners kan selecteren. Was het de bedoeling van prins Bernhard om kroonprinses Beatrix tijdens een zwijnendrijfjacht in 1962 voor te stellen aan prins Richard zu Sayn-Wittgenstein-Berleburg, het werd diens tijdens dezelfde jachtpartij aanwezige vriend Claus von Amsberg die meer in de smaak viel bij de prinses. Zulke evenementen werden sinds 2001 node gemist en dus moest de zwijnendrijfjacht terug.

Zogenaamd via een transparante procedure, zogenaamd om natuurlijke overpopulaties in te perken en zogenaamd op een andere, mildere manier dan voorheen het geval was.

De hoop van het hof is gevestigd op teruggelopen belangstelling voor het onderwerp en minder verzet dan in 2001. Die hoop zal onterecht blijken, dierenbeschermers zullen er alles aan doen herinvoering van de drijfjacht te verhinderen. En ook in kringen rond het hof lijkt sprake van voortschrijdend inzicht. Professor mr. Pieter van Vollenhoven werd in de NRC geportretteerd van een geheel andere kant. "Het is dierstil op deze schilderijen uit de zeventiende eeuw" zegt hij in het Pop-Up Museum van DWDD. "Kijk eens naar de luchten, er is nauwelijks een vogel te bekennen. Ja, op de jachtaferelen zien we dode vogels, maar daar kom ik niet voor."

Jachttrofeeën kunnen dan schilderkunstige hoogstandjes zijn, ze vinden weinig waardering in de ogen van Van Vollenhoven. Hij reageert geschokt. "De mens is zo verschrikkelijk doodmakerig", zegt hij bij een schilderij van de Vlaamse barokschilder Frans Snyders. "Als we straks een zaal inrichten met alleen dode vogels, welk verhaal vertellen we dan? Wat moeten jonge mensen zich hierbij voorstellen, dat onze voorvaders maar drie dingen met vogels deden: ze doodschieten, schilderen en opeten? Ik mis bewondering voor de kleurenrijkdom van vogels en ook wil ik de vogels laten zien in hun natuurlijke omgeving, en niet omringd door tafelzilver. Je mag blij zijn dat er in Nederland nog vogels rondvliegen. Levende vogels spreken mij in mijn hart meer aan dan vogels op jachttableaus."

Het is echt geweldig om te zien dat een fanatiek zwartwildjager als Pieter van Vollenhoven tot inkeer is gekomen, zoals eerder het geval was met Sint-Hubertus in de gelijknamige legende. Op tal van terreinen toont Van Vollenhoven zich inmiddels een progressief denker die opkomt voor de natuur, voedselveiligheid en tal van andere onderwerpen waarbij hij het belang van de zwaksten probeert te beschermen tegen het recht van de sterkste.

Ik vind het mooi dat een fanatiek zwijnenjager kennelijk tot andere inzichten is gekomen. Nu die 599 resterende zwijnenjagers nog!

Marianne Thieme, fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer.